

2. Тишківський М.Я., Головаха В.І. Ферментативна функція печінки у корів, хворих на аліментарну дистрофію // Вісник Білоцерків. держ. аграр. у-ту. – Вип. 3.- Ч. 1.- Біла Церква, 1997. – С. 155-157.

3. Кондрахин И.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных.- М.: Агропромиздат, 1989. – 256 с.

4. Луцкий Д.Я., Жаров А.В. Патология обмена веществ у высокопродуктивных коров. – М.: Колос, 1978. – 384 с.

Change activity of some indication ferments (AST and ALT) pregnant cows, with subclinical ketosis

M. Islamov

For diagnostik subclinical ketosis of pregnant cows can use not only meke analysis of blood for ferments, in particular AST and ALT.

НОВІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СОКУ КАЛАНХОЕ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

В.І. Козій, В.І. Головаха, кандидати вет. наук, **Н.В. Козій**, асист., Білоцерківський ДАУ; **А.І. Жила**, лікар вет. медицини, **В.І. Дубовий**, канд. с.-г. наук, Миронівський інститут пшениці ім. В.М.Ремесла

Упродовж останніх років помітно зростає зацікавленість лікарів ветеринарної медицини до застосування препаратів рослинного походження. Це можна пояснити їх доступністю, дешевизною, простотою застосування, відсутністю побічних ефектів. Однак терапевтична ефективність рослинних препаратів особливо на тлі сучасних методів фармакотерапії залишається досить низькою. Це пов'язано з тим, що більшість із них використовуються у ветеринарній медицині у вигляді настоїв, відварів і призначені лише для ентерального та місцевого застосування. Тому перспективним напрямом фітотерапії сьогодні слід вважати пошук шляхів посилення терапевтичного впливу рослинних препаратів на організм тварини.

Одним із таких препаратів, який використовується в гуманній і ветеринарній медицині, є сік каланхоє. Його отримують із свіжого листа та стебел рослини каланхоє (*Kalanchoe adans pinnata (Lam.) Pers.*), яка не зустрічається у природних умовах України, а вирощується в фітотронно-тепличних комплексах. Виробництво соку цієї культури налагоджено на Київському підприємстві бактерійних препаратів, з яким ми співпрацюємо.

Сік каланхоє являє собою прозору, жовтуватого кольору рідину з ароматним запахом. Як зовнішній засіб його використовують для лікування гнійно-некротичних процесів, ран, виразок, ерозій. В доступній нам літературі ми не знайшли даних щодо можливостей парентерального застосування соку каланхоє, що дало б змогу посилити ефективність впливу препарату на ор-

ганізм тварини. Тому метою наших досліджень було випробовування даного препарату на токсичність, пірогенність і клінічну ефективність при деяких захворюваннях молодняку великої рогатої худоби і коней.

Матеріал і методи. Дослідження на токсичність і пірогенність соку каланхое проводили з використанням білих мишей і кролів згідно з вимогами Державної фармакопеї. Клінічні випробовування проводилися на базі учбово-дослідного господарства Білоцерківського ДАУ. Восьми телятам з ознаками діареї, шести лошатам, хворим на бронхопневмонію, п'яти дорослим коням з різною хірургічною патологією /рани, абсцеси, флегмони/ сік каланхое вводили підшкірно у дозах, які встановлені для інших тканинних препаратів [1].

У крові хворих тварин досліджували кількість лейкоцитів, ШОЕ, концентрацію загального білка і його фракцій, активність амінотрансфераз /АСТ і АЛТ/, кількість креатиніну і сечовини.

Результати досліджень. Випробовування на токсичність проводили на 5 здорових білих мишах вагою 19-20 г. Сік каланхое в дозі 1 мл вводили підшкірно за лопаткою і спостерігали за тваринами протягом 48 год. Збереженість усіх тварин у досліді дозволяє вважати препарат не токсичним при парентеральному введенні. При випробовуванні на пірогенність трьом відповідно підготовленим кролям сік каланхое вводили в дозі 3 мл підшкірно в ділянці лопатки. Сума підвищень температури у трьох кролів була менше 1,4°C, що дозволило вважати препарат не пірогенним при парентеральному введенні.

Восьми телятам з ознаками діареї сік каланхое був включений в комплекс лікувальних заходів. Його вводили підшкірно в дозі 3 - 5 мл через день. У дослідних телят, порівняно з контрольними, швидше покращувався загальний стан, апетит, зникали ознаки діареї. Тварини видужували на 2-4 дні раніше. У телят значно поліпшувався гематологічний статус. Зокрема, кількість загального білка збільшувалася наприкінці досліді до $62,3 \pm 0,85$ г/л (на 7,8%; $p < 0,05$), в основному за рахунок альбумінів, кількість яких зросла з $21,3 \pm 1,7$ до $25,7 \pm 1,0$ г/л. Це, в свою чергу, сприяло відновленню протеїнограми, підвищенню білкового коефіцієнта.

Встановлено, що під впливом каланхое відновлюється структура гепатоцитів, показником чого є зниження активності амінотрансфераз. Так, якщо на початку досліді активність АСТ у телят була підвищеною і становила $1,59 \pm 0,18$ ммоль /л, то наприкінці його вона зменшувалась до $1,12 \pm 0,09$ ($p < 0,05$). Аналогічно зменшувалась і активність АЛТ. Відновлювалася фільтраційна функція клубочків нирок: концентрація креатиніну зменшилася до $128 \pm 8,7$ ммоль/л порівняно з його рівнем до лікування. Концентрація сечовини у сироватці крові також мала тенденцію до зниження.

Лошатам, хворим на бронхопневмонію, поряд з антимікробною терапією вводили сік каланхое підшкірно в дозі 7-10 мл через день. У хворих тварин відмічали пригнічення, зниження апетиту (інколи анорексію), підвищення температури тіла на 1-1,5°C, напружене дихання, задишку, глухий кашель, серозно-катаральні витікання із носових отворів. При аускультатії виявляли жор-

стке везикулярне дихання, сухі і вологі хрипи. У крові лошаг спостерігали лейкоцитоз ($12,5 \pm 3,0$ Г/л), підвищення ШОЕ ($75 \pm 9,5$ мм), гіпоальбумінемію. Через 4 - 6 днів після початку лікування дослідні лошага були більш рухливими, жвавими, у них з'явився апетит, припинився кашель. Термін одужання скорочувався на 4 - 7 днів. Кількість лейкоцитів зменшилася до $8,5 \pm 0,9$ Г/л, ШОЕ – до $58 \pm 9,7$ мм. Поліпшилася альбумінсинтезуюча і ферментативна функція печінки. Так, концентрація альбумінів підвищилася на 13,8 %, а активність АСТ знизилася на 8,7 відсотка (з $3,25 \pm 0,28$ до $2,95 \pm 0,17$ ммоль/л).

У п'яти дорослих коней з хірургічною патологією (рани, абсцеси, флегмони) сік каланхоє застосовували у комплексному лікуванні як місцево, так і парентерально. В останньому випадку його вводили підшкірно в дозі 10–15 мл через день. При цьому відмічали позитивний вплив препарату на перебіг гнійно-запального процесу. У тварин зменшувались набряк, болочість, місцева температура; посилювалося відторгнення некротизованих тканин, прискорювалися ріст грануляцій та епітелізація країв ран. У крові зменшувалися кількість лейкоцитів, ШОЕ, активність амінотрансфераз і кількість сечовини.

Висновки. Парентеральне введення соку каланхоє є одним із ефективних терапевтичних прийомів при захворюваннях різного генезу у сільськогосподарських тварин. Препарат сприяє більш швидкому клінічному одужанню тварин, значно поліпшує функціональний стан печінки і нирок. Потребують подальшого вивчення величина дози, тривалість курсу, показання і протипоказання до застосування соку каланхоє у ветеринарній медицині.

1. Калашник И.А. Стимулирующая терапия в ветеринарии.- К.:Урожай, 1990.- 160 с.

The new approaches concerning of the calanchoe juice using in vrtrrinary medicine
V.I. Koziy, V.I. Golovacha, V.I. Duboviy, N.V. Koziy, I.V. Jila

There were investigated the pyrogenity, toxicity and clinical efficiency.Calanchoe juice. The possibility of parenteral use of this drug was established. The Calanchoe juice was effective at diarrhea of calves, bronchopnevmonia in foals, surgical pathology in horses.

ОПЕРАТИВНЕ ЛІКУВАННЯ ОБ'ЄМНИХ ПУПКОВИХ ГРИЖ У СВИНЕЙ

В.І. Козій, канд.вет.наук, **О.М. Півень**, лікар вет. медицини

Однією з актуальних проблем у тваринницьких господарствах є проблема поросят-грижоносіїв. На сьогодні в більшості господарств недостатньо уваги звертається на профілактику і лікування даного захворювання. У зв'язку з цим свинарству можуть завдаватися значні економічні збитки [1,2].